

Nástroj pre MSP / SME Instrument

Ivan FILUS, NCP pre Inovácie v MSP

Verzia: Február 2017

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

Malé a stredné podniky (MSP)¹ sú podporované v rámci celého programu Horizont 2020. Môžu sa zúčastniť všetkých typov projektov, ktoré sú vyhlásené v rámci výziev na predkladanie návrhov. Už na začiatku programu Horizont 2020 bol uvedený nový typ inovačných projektov – Nástroj pre MSP / SME Instrument, ktorý je určený pre **všetky typy inovačných MSP vykazujúcich silnú ambíciu vyvíjať sa, rásť a internacionalizovať sa**. Poskytuje sa na všetky typy inovácií, vrátane netechnických a spoločenských inovácií, pod podmienkou, že každá činnosť má jasnú európsku pridanú hodnotu a významný dopad na budúci komerčný rozvoj žiadateľa. Cieľom je prekonať nedostatočné financovanie počiatočných fáz vysoko rizikového výskumu a inovácie, stimulovať prelomové inovácie a zvýšiť komercializáciu výsledkov výskumu v rámci súkromného sektora.

Všetky tematické priority programu Horizont 2020 využívajú SME Instrument a prispievajú naň primeranou sumou, aby sa dosiahol minimálny cieľ, ktorým je venovať MSP 20% celkových kombinovaných rozpočtov. Takto sa vyčlenila suma vo výške až **3 miliardy eur**, z ktorej bude podporených niekoľko tisíc európskych MSP s potenciálom úspešného nasadenia inovatívnych produktov na medzinárodných trhoch.

Žiadať o financovanie a podporu budú môcť **len MSP**. Môžu vytvárať spoluprácu podľa svojich potrieb a uzatvárať subdodávateľské zmluvy na práce v oblasti špecifických prieskumov, vývoja či testovania produktov. Projekty musia byť jednoznačne v záujme MSP, ktorým z nich musí vyplývať potenciálny prínos, pričom musia mať jednoznačný európsky rozmer.

Po potvrdení, že spoločnosť je MSP, toto právne postavenie platí počas celého trvania projektu, a to aj v prípade, že spoločnosť v dôsledku svojho rastu neskôr prekročí hraničné hodnoty uvedené vo vymedzení pojmu MSP. V prípade nástroja pre MSP alebo grantov udeľovaných financujúcimi subjektmi alebo Komisiou, ktoré sa zameriavajú na MSP, sa v dohode o grante môžu uviesť osobitné ustanovenia, predovšetkým pokiaľ ide o vlastníctvo, prístupové práva, využívanie a šírenie.

Nástroj MSP sa bude týkať **všetkých oblastí vedy, technológie a inovácie** pri prístupe zdola-nahor v rámci konkrétnej spoločenskej výzvy alebo podpornej technológie, aby sa ponechal dostatočný priestor na financovanie všetkých slubných nápadov, ako aj medzisektorových a interdisciplinárnych projektov. **Podávanie návrhov** je realizované prostredníctvom neustále otvorenej výzvy, ktorá má 4 uzávierky (cut-off) ročne.

Počas trvania programu Horizont 2020 plánuje Európska komisia podporiť niekoľko tisíc projektov pre firmy z celej EÚ. **Prehľad a popis podporených projektov** je priebežne uverejňovaný na stránke Výkonnej agentúry EÚ EASME².

V každej uzávierke (cut-off) je hodnotených **niekoľko stoviek projektov** (pri fáze 1 je vyše 2000 projektov každý kvartál). Každý návrh je hodnotený 4 nezávislými expertmi (hodnotiteľmi), ktorí pridelujú známky v jednotlivých subkritériách **3 hlavných kritérií**: 'dopad', 'výnimočnosť' a 'kvalita a efektívnosť implementácie'. Hodnotitelia sú zväčša odborníci z oblasti podnikania, finančného investovania, startupov a transferu technológií, ktorých úlohou je identifikovať slubné projekty a odporučiť zmysluplné podnikateľské zámery na investovanie. Projekty sú hodnotenie vzdialene (experti dostanú projekty na domov) a výsledky majú predkladatelia k dispozícii už v priebehu 1-2 mesiacov od uzávierky výzvy.

¹ Definícia MSP: „MSP“ sú mikropodniky, malé a stredné podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 zamestnancov a obratom menším ako 50 mil. eur alebo celkovým majetkom do 43 mil. eur. Tieto horné hranice sa vzťahujú na údaje individuálnych spoločností. Je možné, že spoločnosť, ktorá je súčasťou väčšej skupiny, bude musieť zahrnúť aj zamestnancov, obrát alebo majetok ďalších spoločností zo skupiny. Na základe odporúčania Komisie 2003/361/ES.

² Zoznam financovaných projektov je dostupný na: <http://ec.europa.eu/easme/en/sme-instrument-projects>.
Zoznam financovaných firiem je dostupný na: <http://ec.europa.eu/easme/en/sme-instrument-beneficiaries>.

ŠTRUKTÚRA NÁSTROJA PRE MSP

V rámci nástroja MSP sa poskytne zjednodušená a postupná podpora. Jeho **dve fázy** sa pokrývajú celý inovačný cyklus. Prechod z fázy do fázy bude bezproblémový za predpokladu, že projekt MSP v predchádzajúcej fáze preukáže, že stojí za ďalšie financovanie.

Jednou zo základných podmienok financovania projektov je dosiahnutie **úrovne pripravenosti technológie**³ (Technology Readiness Level / TRL) minimálne na úrovni TRL6. To v praxi znamená, že firma musí preukázať, že má už prototyp overený v skúšobnej prevádzke, pri testoch ktorého sa dokázala jeho funkčnosť a potenciál stať sa európskou či svetovou špičkou.

Žiadatelia nie sú povinní absolvovať postupne obe fázy. Zároveň bude každá fáza otvorená pre všetky MSP:

Fáza 1: Posúdenie konceptu a uskutočniteľnosti (feasibility study)

MSP získajú financie na **preskúmanie inovačnej alebo technologickej uskutočniteľnosti a komerčného potenciálu nového nápadu** (overenie koncepcie) s cieľom pripraviť inovačný projekt (fáza 2). Pozitívny výsledok tohto posúdenia, v ktorom zohráva dôležitú úlohu prepojenie medzi témou projektu a potrebami potenciálnych používateľov/kupujúcich, umožní financovanie ďalšej fázy.

Návrh projektu v rozsahu asi 10 strán poskytne (1) náčrt celkového predpokladaného inovačného projektu, jeho plánovaný rozsah, hodnotu, riziká a aktuálny stav vývoja, aby bolo možné relevantné posúdenie podnikateľského zámeru ako aj počiatočného podnikateľského plánu na základe navrhovaného konceptu, resp. myšlienky a (2) opis činností, ktoré majú byť uskutočnené vo fáze 1, ktorá musí vyústiť do komplexnej správy o uskutočniteľnosti, vrátane špecifikácií spracovaného podnikateľského plánu, ktorý má byť výsledkom projektu.

Táto fáza je financovaná **paušálom vo výške 50 000 eur** počas maximálne 6 mesiacov riešenia projektu.

Fáza 2: Validácie a vývoj produktu

Po vypracovaní štúdie realizovateľnosti sa pre vybrané MSP podporia aktivity vývoja produktu pre trh s osobitným zameraním na demonštračné činnosti (testovanie, prototypy, štúdie rozšírenia, návrh pilotných inovačných procesov, produktov a služieb, validácia, overenie výkonu, dizajn, miniaturizácia atď.) a trhové uplatnenie, pričom sa podnecuje účasť koncových používateľov alebo potenciálnych klientov.

O fázu 2 môžu požiadať aj MSP, ktoré si vypracovali štúdiu realizovateľnosti a pripravili podnikateľský plán z vlastných zdrojov, t.j. bez využitia podpory a financovania fázy 1 Nástroja pre MSP.

Návrhy projektov musia byť založené na posúdení uskutočniteľnosti a obsahujú spracovaný podnikateľský plán - a to buď pripravený formou fázy 1 Nástroja pre MSP alebo prostredníctvom iných prostriedkov. Návrhy by mali tiež obsahovať špecifikáciu výsledku projektu, vrátane prvého plánu komercializácie a kritérií pre úspech. Celý návrh má približne 30 strán a člení sa na: (1) výnimočnosť - popisujúcu ciele, vzťah k pracovnému programu, koncept, prístup a ambície projektu; (2) dopad projektu v zmysle popisu trhu a zákazníkov, dopadu na firmu, zamýšľaných nástrojov na zvýšenie komerčného úspechu, ochrana a využívanie výsledkov a komunikácia; (3) implementáciu, ktorá prezentuje pracovný plán, štruktúru a popisy riadenia, finančné a personálne zdroje a v prípade potreby partnerstva; (4) popis partnerov a prípadných subdodávok a (5) etiku a bezpečnosť.

Fáza 2 s **príspevkom EÚ 0,5 - 2,5 mil. eur**⁴, ktorý tvorí až 70% oprávnených nákladov projektu má predpokladanú dobu realizácie 1-2 roky. Realizácia projektu fázy 2 sa riadi pravidlami a podmienkami pre opatrenie typu Inovačných aktivít (Innovation Actions – IA) programu Horizont 2020.

Podpora rozvoja firmy pre úspešné uvedenie na trh a rast

V tejto sekcii Nástroja pre MSP sa okrem podporných činností podpory **neposkytne priame financovanie**, je však zameraná na **uľahčenie prístupu ku kapitálu a prostrediam umožňujúcim inováciu**. Predpokladajú sa prepojenia na finančné nástroje, napríklad pridelenie priority v účelovo viazaných finančných zdrojoch MSP, ktoré úspešne riešia alebo ukončili fázu 1 a/alebo 2. Budú k dispozícii finančné nástroje poskytované prostredníctvom EIB a EIF vo forme investičných a/alebo dlhových služieb.

MSP môžu tiež využívať výhody pomocných opatrení, ako sú napríklad **vytváranie sietí, odborná príprava, školenia a poradenstvo**. Najvýznamnejšou expertnou aktivitou bude **koučing** pre všetky úspešné firmy.

Pre účastníkov schémy sú tiež pripravené zvýhodnené programy **účasti na prestížnych svetových výstavách a konferenciách** (SME Instrument's Overseas Trade Fairs Programme), ktoré by mohli podporiť úspešné nasadenie a predaj inovatívnych produktov podporených z SME Instrument.

Okrem toho sa táto fáza môže prepojiť na opatrenia podporujúce obstarávanie pred komerčným využitím (PCP) a obstarávanie inovačných riešení (PPI).

³ Zoznam stupňov TRL: https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/annexes/h2020-wp1415-annex-g-tr_en.pdf

⁴ Vo výnimočných a finančne náročných prípadoch (pri zdravotníckych aplikáciách, vyžadujúcich klinické testovanie) môže byť táto hranica zvýšená, pričom v týchto oblastiach sa miera financovania posúva až na 100% oprávnených nákladov projektu.

FÁZY NÁSTROJA PRE MSP

SME INSTRUMENT: Fázy a podpora

Jednoduchý prístup pre MSP sa zabezpečí pomocou jednotnej podpory, vykonávania a monitorovania nástroja MSP v rámci programu Horizont 2020. Za implementáciu projektov nástroja pre MSP bude zodpovedná **Výkonná agentúra EK pre MSP** (EASME)⁵. V členských krajinách môžu záujemcovia kontaktovať **národné kontaktné body (NCP)** alebo Enterprise Europe Network.

Jedným z dôležitých cieľov Európskej komisie je **zvýšenie inovačnej kapacity MSP** a komerčného dopadu realizovaných projektov z programu Horizont 2020. Pre všetky firmy, ktoré získajú financovanie z fázy 1 a/alebo fázy 2 nástroja pre MSP bude k dispozícii **systém koučingu** od renomovaných európskych odborníkov a inovačných manažérov priamo v prostredí firmy.

Kouč bude vybraný firmou z európskej databázy, spravovanej EK. V súčasnosti je v databáze približne 1000 koučov z celého sveta. Základnou podmienkou pre zaradenie kouča do databázy je jeho skúsenosť s riadením inovatívnej firmy.

Vo fáze 1 by sa mal kouč spolu s vedením firmy zamerať na identifikáciu problémových oblastí, ktoré ovplyvňujú ziskovosť prostredníctvom zavádzania inovácií (vrátane prípravy koučingového plánu) a vo fáze 2 na ich odstránenie a zvýšenie návratnosti investícií do inovačných aktivít s výhľadom na ďalšiu fázu nástroja pre MSP. Firmy budú mať nárok na koučing, ktorý bude firme bezplatne poskytnutý v rozsahu do 3 dní pre fázu 1 a do 12 dní pre fázu 2.

Na urýchlenu vplyvu poskytnutej podpory sa zavedie systém **podpory koučingu pre MSP** (formou tzv. key-account managementu), prostredníctvom **Enterprise Europe Network**⁶, ktorého úlohou bude pomôcť firme pri zostavení koučingového plánu, výbere vhodného kouča a hladkého prechodu medzi jednotlivými fázami nástroja pre MSP. Hlavnou zodpovednosťou bude zabezpečiť, aby účastníci v Nástroji pre MSP získali čo najvhodnejšie služby a zvýšiť pravdepodobnosť úspešného komerčného využitia inovačného projektu smerom k budúcemu rastu prijímateľa.

VÝSLEDKY SME INSTRUMENT

SME Instrument je **veľmi konkurenčné schéma**, v ktorej uspejú len tie najlepšie firmy s prepracovanými podnikateľskými plánmi a ambicióznym očakávaným rastom. Priemerná úspešnosť fázy 1 je tesne pod 10% (najúspešnejšie sú medicínske biotechnológie a vodné hospodárstvo s úspešnosťou až 25% a najmenej úspešné sú oblasti IKT – okolo 5%). Celková úspešnosť fázy 2 sa dostala až pod 4%, čo je spôsobené enormným záujmom firiem o získanie zaujímavého financovania (až do 2,5 mil. eur) pre zavedenie nových produktov na trh s relatívne jednoduchým návrhom. Na mieru úspešnosti má vplyv aj možnosť znovu podania neúspešných návrhov, ktorých počet je viac ako 1/4 všetkých podaných návrhov.

Počas prvých rokov od spustenia podpory inovačných projektov SME Instrument v rámci programu Horizont 2020 táto schéma vzbudila **obrovský záujem medzi slovenskými firmami**. Pokiaľ sa našim firmám zatiaľ vo fáze 2 nedarí, vo fáze 1 sme získali už 9 projektov.⁷

⁵ Od 1.1.2014 zriadila EK Výkonnú agentúru pre MSP / Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises (EASME), ktorej úlohou je okrem spravovania Nástroja pre MSP aj manažment a implementácia niektorých častí programu Horizont 2020 (najmä oblasti energetickej efektívnosti a odpadov); časti programu COSME, vrátane Enterprise Europe Network (EEN), portálu Your Europe Business, European IPR Helpdesk; EÚ programu pre životné prostredie a klimatické aktivity (LIFE) a časti Európskeho morského a rybárskeho fondu (EMFF). Viac na stránke: <http://ec.europa.eu/easme/>

⁶ Viac o sieti Enterprise Europe Network: <http://een.ec.europa.eu/>
Internetová adresa slovenského zastúpenia siete: <http://www.een.sk/>

⁷ Zoznam financovaných projektov so slovenskými firmami, ako aj ďalšie zaujímavé informácie nájdete na blogu autora: <https://innonews.wordpress.com/sme-instrument/>

TÉMY NÁSTROJA MSP PRE 2017 (v originálnom znení pracovných programov)

Téma podľa pracovného programu	Označenie oblasti	Rozpočet (mil. €)	
		2017	
		Fáza 1*	Fáza 2*
Open Disruptive Innovation Scheme	SMEInst-01	66,00	
		132	35
Accelerating the uptake of nanotechnologies advanced materials or advanced manufacturing and processing technologies by SMEs	SMEInst-02	35,32	
		71	19
Dedicated support to biotechnology SMEs closing the gap from lab to market	SMEInst-03	7,50	
		15	4
Engaging SMEs in space research and development	SMEInst-04	12,60	
		25	7
Supporting innovative SMEs in the healthcare biotechnology sector	SMEInst-05	80,00	
		160	48
Accelerating market introduction of ICT solutions for Health, Well-Being and Ageing Well	SMEInst-06	12,50	
		25	7
Stimulating the innovation potential of SMEs for sustainable and competitive agriculture, forestry, agri-food and bio-based sectors	SMEInst-07	37,87	
		75	23
Supporting SMEs efforts for the development - deployment and market replication of innovative solutions for blue growth	SMEInst-08	12,42	
		25	8
Stimulating the innovation potential of SMEs for a low carbon and efficient energy system	SMEInst-09	50,00	
		100	26
Small business innovation research for Transport and Smart Cities Mobility	SMEInst-10	61,23	
		122	32
Boosting the potential of small businesses in the areas of climate action, environment, resource efficiency and raw materials	SMEInst-11	36	
		72	22
New business models for inclusive, innovative and reflective societies	SMEInst-12	11,40	
		23	6
Engaging SMEs in security research and development	SMEInst-13	14,67	
		29	8

* Čísla kurzívou predstavujú predpokladaný počet schválených projektov v danej fáze pre celú EÚ za celý rok 2017 (štyri uzávierky).
Výpočet autora na základe predpokladaného rozdelenia rozpočtu a výšky financovania projektov podľa príslušnej fázy SME Instrument.

Uzávierky pre všetky témy pre rok 2017:				
Fáza 1	15.2.2017	3.5.2017	6.9.2017	8.11.2017
Fáza 2	18.1.2017	6.4.2017	1.6.2017	18.10.2017

KONTAKT:

Ivan FILUS, BIC Bratislava, Enterprise Europe Network / CVTI SR

Národný kontaktný bod (NCP) pre programy Inovácie v MSP a Prístup k rizikómu financovaniu

Tel: 02/3233 2713 (priama linka), 3233 2711 (centrála), E-mail: filus@bic.sk

Blog o SME Instrument: www.innnews.blog/sme-instrument/